

Titanic

Kaikkien aikojen kallein elokuva Titanic koskettaa tänä vuonna ihmisiä ympäri maailmaa. Elokuva palauttaa mieleen huhtikuun 15. päivän vastaisen yön tapahtumat vuonna 1912, jolloin yli 1500 ihmistä sai viimeisen leposijansa hyisen Atlantin pohjalla.

Titanicin haaksirikko järkytti koko maailmaa. Neitsytmatkallaan tuhoutuneessa loistolaiivassa oli kirjava joukko julkisuuden henkilöitä ja raharuhtinaita. Mutta suurimman osan matkustajista muodostivat eri puolilta Eurooppaa tulleet köyhät siirtolaiset, jotka olivat matkalla leveämmän leivän luokse Amerikkaan. Kaikkiaan Titanicilla matkusti 63 Suomen kansalaista sekä joitakin jo Yhdysvaltain kansalaisuuden saaneita suomalaisia. Lähes kaikki suomalaiset siirtolaiset matkustivat kolmannessa luokassa ja vain kahdeksan – monet Suomessa vierailleita amerikansuomalaisia – toisessa luokassa. Titanicin tuho oli yksi suurimpia suomalaisia kohdanneista merionnettomuuksista.

Loistolaiivan matkustajista oli kaukana ajatus, että laivalle voisi sattua jotakin. Titanicin katastrofi merkitsi päätepestettä aikakaudelle, jolle oli ollut tyypillistä tekniikan voittokulku ja usko siihen, että ihminen voisi älyllään alistaa luonnon palvelijakseen. Titanic oli rakennettu uppoamattomaksi laivaksi. *La Belle Epoque* päättyi Pohjois-Atlantin hyiseen veteen huhtikuussa tähtikirkkaana yönä 1912.

Vuonna 1995 suomeksi ilmestyneessä kirjassaan Titanic, virolainen kirjailija Jaan Kaplinski pohtii siirtolaisuuden syitä seuraavasti:

”Matka Amerikkaan oli hiukan niin kuin itsemurha, yksi niistä pienistä kuolemista, jotka meidän on kohdattava ennen suurta kuolemaa. Jotkut pakenivat köyhyyttä, jotkut riitaista perhe-elämää, jotkut läheistensä onnettomuuksia, jotkut poliisia, jotkut santarmeja, jotkut sukulaisiaan, jotkut naapureitaan. Jotkut pakenivat yksinäisyyttä, jotkut yksinäisyyteen.”

Titanicin legenda on elänyt sukupolvelta toiselle. Muistoa vaalii erityisesti ”Titanic Historical Society”, johon kuuluu tuhansia jäseniä kaikkialla maailmassa. Titanic-filmit ja näyttelyt palauttavat mieleen loistolaiivan kauhujen yön. Muutaman vuoden takainen Estonia-laiivan onnettomuus Suomen lähivesillä järkytti samaan tapaan ihmisiä ja muistutti, että vielä nykyaikanakin ihmisen rakentamat laitteet ovat luonnon armoilla.

Muistamme lehtemme tässä numerossa Titanicia ja erityisesti sen suomalaisia uhreja. Titanic on ikuisesti säilyvä osa Suomen valtameren takaisen siirtolaisuuden historiaa. Siirtolaisuusinstituutin tekemä kiertonäyttely pyrkii kertomaan Titanicista ja sen suomalaisten siirtolaismatkustajien kohtalosta nykysuomalaisille. Eräällä tavalla jokainen meistä on Titanicin matkustaja.

Olavi Koivukangas

Titanic

Titanic, the most expensive movie ever made, deeply moves cinema audiences all over the world. The movie brings back to mind the tragic events that occurred in the early hours of April 15th, 1912, when over 1 500 people found their final rest in the cold waves of the Atlantic.

The Titanic disaster shocked the entire world. On the tragic maiden voyage, many millionaires and contemporary celebrities were aboard. However, the largest group of passengers were the poor emigrants from all over Europe, who were going America to start new, better lives. In all, 63 Finnish citizens travelled on the Titanic, as well as a few American citizens of Finnish origin. Almost all of them travelled steerage. Only eight – some of them Finnish-Americans returning from a visit to the mother country – travelled in second class. The Titanic disaster is still one of the worst maritime disasters involving Finnish citizens.

The mere thought that anything could go wrong never occurred to the passengers of the marvellous ship. The foundering of the Titanic marked the end of an era of blind trust in technology, and belief that man can bend nature to his will. The Titanic was built to be unsinkable. *La Belle Epoque* came to a sudden and tragic end in the North Atlantic on that cold, clear night in 1912.

In the 1995 Finnish edition of the Estonian author Jaan Kaplinski's book *Titanic*, the

author describes the reasons for emigrating as follows:

"Going to America was a bit like committing suicide. It was one of those small deaths that we all have to face before the real one. Some were escaping poverty, some family conflicts or accidents to loved ones. Some were escaping from the police, some to avoid military service and some to avoid their relatives or neighbours. Some were fleeing from loneliness; others were fleeing into it."

The legacy of the Titanic disaster has lived on from one generation to the next. Its memory is preserved particularly by the Titanic Historical Society with its thousands of members all over the world. Movies and exhibitions also contribute in keeping the memory of the Titanic alive. The foundering of the Estonia near Finnish territorial waters in 1994 shocked people the same way that the Titanic did in 1912, and reminded us that modern, man made machines are also at the mercy of the elements.

In this issue of our journal we will be remembering the Titanic, particularly its Finnish victims. The Titanic disaster is a forever lasting part of Finland's trans-Atlantic emigration history. The touring exhibition organised by the Institute of Migration strives to tell the story of the Titanic and her Finnish passengers to the Finns of today. In one sense, we are all Titanic passengers.

Olavi Koivukangas